

ЛЕОНІД ПОЛТАВА

АННА ЯРОСЛАВНА

ЛІБРЕТТО ДО ОПЕРИ НА 3 ДІЇ В 5 ВІДСЛОНАХ

Му з и к а : АНТІН РУДНИЦЬКИЙ

ВИДАВНИЦТВО „СВОБОДА”

Джерзі Ситі — Нью Йорк, 1969

LEONID POLTAVA

ANNA YAROSLAVNA

LIBRETTO FOR THE OPERA IN THREE ACTS

Music by ANTIN RUDNYTSKY

Copyright by the Ukrainian National Association, Inc.

Published on the occasion of the premiere performance in Carnegie Hall, New York, May 24, 1969, and in Town Hall, Philadelphia, Pa., May 25, 1969, to mark the 75th Anniversary of the UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

Опубліковано з нагоди прем'єри в Карнегі Голл в Нью Йорку 24-го травня 1969-го року і в Таун Голл у Філадельфії 25-го травня 1969-го року для відзначення 75-річчя УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ та його всебічної служби народів.

Printed in U.S.A.

SVOBODA PRESS

Jersey City — New York, 1969

АННА ЯРОСЛАВНА

ОПЕРА НА 3 ДІІ, 5 ВІДСЛОН

ЛІБРЕТТО

ДІЙОВІ ОСОБИ:

ЯРОСЛАВ МУДРИЙ — князь України-Руси	Бас
ІРИНА-ІНГІГЕРДА — його дружина	Німа партія
АННА ЯРОСЛАВНА — їх дочка	Сопрано
ІГОР РУСИЧ — боярин	Тенор
ГЕНРІХ І — французький король	Баритон
ЛЮІЗ МОНМОРАНСІ — графиня, при королівському дворі ..	Меццо-сопрано
КАРДИНАЛ ПАРИЖУ	Бас-баритон
СЛУГА в палаті короля	Тенор
ПРИСЛУГА в князівни Анни	Меццо-сопрано
СКОМОРОХ	Бас
МІНЕСТРЕЛЬ	Тенор

КИЇВСЬКІ ДРУЖИННИКИ, БОЯРИ І БОЯРИНІ, ПОДРУГИ КНЯЗІВНИ
АННИ, КОРОЛІВСЬКІ ДВОРЯНИ, НАРОД ФРАНЦІЇ.

ДІЯ ВІДБУВАЄТЬСЯ В ХІ СТОРІТЧІ В УКРАЇНІ-РУСІ ТА У ФРАНЦІЇ

І ДІЯ

*Франція XI сторіггя. Кімната у паризькому
королівському палаці.*

КОРОЛЬ ГЕНРІХ І

(Сам, задуманий). (Монолог).

Ще рік, ще два... А далі, що тоді?
Король-вдівець... І старости лямпада...
Трон без наслідника... Країна у біді... —
Невже ж ти, Генріху, такий залишиш спадок?

Не ваблять зору вже придворні наші кралі.
Отак в собі поволі й догориш...
Че може, може ми старішати вже стали?
Чи без жінок лишився мій Париж?

Щодня й щодня наради та балі,
Астролога нездійснені розради.
Чи так життя провадять королі?
Чого ти ждеш? — злих підшептів, чи зради?

Чи є ще в світі гідна наречена
Для внука Капетинга, чи нема?
Люїз — вона ж кузинка, не для мене,
І годі нам стрічатись крадькома!..

Тяжка ти, королівська короно!

(Входить графиня Люїз Монморансі).

ГРАФИНЯ

Пробач, що я зайшла без дозволу в кімнату,
Королю мій!
Чи це причулося мені:
„Люїз, Люїз!“ — так ніжно, як у сні...
Чи кликав ти мене?

КОРОЛЬ

Причулося... і ні:
Між нами все минуло,
Забудь, Графине, про минулі дні...

ГРАФИНЯ

(Арія)

Не дні, а ночі!..
Згадай, як звав мене лілеєю своєю,
Як шепотів, що ти мій чоловік...
Як обіцяв короною своєю
Любовний рай наш зберегти повік!
Згадай, королю мій,

Згадай, коханцю мій,
Про наш можливий шлюб натяки і розмови...
Згадай про наші ночі срібні —
Спав увесь світ, лише король не спав...
Згадай про дикий клекіт крові,
Як пригортав, як цілував!..
Згадай!

КОРОЛЬ

Спинись, Люїз!
О. чого не скажеш в любовному екстазі,
О, чого не говориш у вогні любови...
Та прийшов, прийшов той час:
Подбати не про нас, —
Про королівство наше,
Про Францію прийшов подбати крайній час!
Для Франції наслідників потрібно,
Наслідників, а не пустих забав!
Ніщо вже не єднає нас!
А ти ще й кровно пов'язана зі мною!..

ГРАФИНЯ

(Дует)
Нічого не минуло,
Нічого не мина,
Нічого не забула
Коханка навісна!

Мені немає стриму!
Я добра, я й змія!
Боїшся мести з Риму? —
Страшніша месть моя!

Зневажив ти любов мою!
Ти не втечеш від мести!
На королівській честі
Зумію я помститися якстій!
Зневажив ти любов мою,
Ти не втечеш від мести!
На королівській честі
Зумію я помститися якстій!

КОРОЛЬ

Зазнав мій батько муки
За незаконний шлюб...
Мене й далекі внуки
за тебе проклянуть!

Ми зв'язані ріднею,
Далека — та рідня!..
З кузинкою своєю
Куди подамся я?

Облиш, забудь минуле, —
Хоч ти і чарівна,
Та що мій край без честі?
Що трон без короля?
Облиш, забудь минуле, —
Хоч ти і чарівна,
Та що мій край без честі?
Що трон без короля?

(Графиня вихоплює з-за пояса Короля кинджал).

ГРАФИНЯ

Візьми кинджал, убий!
Вбий мене, Генріху!
Отут, де ти корону мав накласти
На голову графині молоду! —
Я на твою, на Франції біду
Сама на себе руку накладу!

(Замірюється пробити собі груди кинджалом, Король схоплює її за руку; в цю мить — стук у двері; Король плече в долоні — входить Слуга; Графиня, вклонившись, відходить, непомітно сховавши кинджал у своєму одязі).

СЛУГА

Величносте,
Із буллою від Папи
Їх Емініція прибув.
Чи зволите прийняти?

КОРОЛЬ

Чекаю — попрохай.
(Слуга виходить, входить Кардинал).

КАРДИНАЛ

Благословеніє Господнє
Приносим з Риму в часі смут.

КОРОЛЬ

Вітаємо і слухаєм.

КАРДИНАЛ

Королю мій, ось тут — посланіє із Риму,
Стосується всіх нас, коли воно від Папи.
(Читає).
Страшного Суду не уникне людська глина...
Петрів намісник із небесних нив
Одруження тобі і всім заборонив
Із рідними до сьомого коліна.
Анатему, анатему він кине
На хату злидня й палац короля

За переступство!..
Загинеш ти. І кинеться чума на люди і поля
За переступство!

КОРОЛЬ

Еміненціє,
Не можем відкладати
Із шлюбом:
Твій король — самотній удівець.
Чи роду королівського кінець
З моєю смертю має вже настати?
А як народ? Що Франція тоді?..
Де радники?
Міністрів клич сюди!

КАРДИНАЛ

Закличемо усіх, та не на раду,
А на затвердження.
Я вже про все подбав..
Тобі дружини не шукати
В дворах Германії, ні в Англії дворі.
Я в Римі радився,
Звелили передати: —
Порадили нам край на дальньому Дніпрі...

КОРОЛЬ

Це ж на кінці Європи!

КАРДИНАЛ

Для Франції добра
Звернися, Генріху, до берегів Дніпра.

КОРОЛЬ

(Арія про Русь).

Держава Київська... О, Русичів країна,
З гербом-тризубом і хрестовим знаком,
З мечем двосічним і пахучим злаком, —
Вона іде у світ широкою ходою.
Не буде скоро роду у Європі,
Щоб не зрівнявся з князем Ярославом.
Його три доньки
В Норвегії, на Уграх володіють
В величі і славі.
Одна донька лише у князя залишилась:
Перлина Київського двору,
Столиці русичів окраса,
Південна і північна раси
У ній злились, як ті два моря,
Що ними Київ володіє, —
Князівна славна
Анна Ярославна!

(Входять дворяни).

ХОР

Витай, королю наш, витай,
Витай, королю наш, витай,
Увесь, увесь французький край
Вітає короля!

Королю, завжди, що звелиш —
Покірно зробить весь Париж! —
Увесь, увесь французький край
Вітає короля!

Твоє бажання — нам закон,
Єднає нас священний трон! —
Увесь, увесь французький край
Вітає короля!

Королю, завжди, що звелиш —
Покірно зробить весь Париж! —
Увесь французький край, увесь наш край
Вітає короля!

КОРОЛЬ

Послухайте усі!
Між Римом і між нами
Те стверджено, що вам оголошу:
В далеку країну
Послів я шлю просити
Руки князівни Анни.

(Між дворянами рух, здивування; Графиня немов кидається вперед, погувши новину; Король до Кардинала — продовжує).

З посольством на чолі
Рушай скоріш до Руської землі,
З дарунками й листом до князя Ярослава,
Прокайте Анну для мене!

(Звертається до Графині).

Тебе, Графине, як даму найзнатнішу
Цього двора,
Я посилаю на береги Дніпра —
В посольстві по дружину.

ХОР

(Тенори, Б.)

Вітаєм вибір ваш, королю,
Зрадіє Край весь наш,
Князівну Анну ждем,
Народ за нами поведем!
Вітаєм вибір ваш, королю!
Вітаєм вибір ваш...(і т. д.).

(Сопр. Альти)

Вітаєм вибір ваш!
Зрадіє Край весь наш, королю!

Князівну Анну ждем!
Вітаєм вибір ваш,
Вітаєм вибір ваш, королю!
Князівну Анну ждем... (і т. д.).

КОРОЛЬ, ГРАФИНЯ, КАРДИНАЛ

(Тріо на тлі хору).

ГРАФИНЯ

Не допомогли мої благання,
Моя любов не допомгла:
Все зіпсувала клята Анна
З-над дальніх берегів Дніпра!

Не допомогли мої благання,
Не допомгла моя любов:
Все зіпсувала клята Анна
З-над дальніх берегів,
З-над дальніх берегів Дніпра!

Не допомогли благання,
Моя любов не допомгла!
Хай буде проклята Анна
З-над дальніх берегів Дніпра!

КОРОЛЬ

Хай посольство скоріш поспішає
До дальніх берегів Дніпра,
Хай скоріше у Франції засяє
Анна-Регіна, дружина моя!

(Те ж саме — другий раз).

Хай посольство скоріш поспішає
До дальніх берегів Дніпра!

КАРДИНАЛ

О, не нам волю Божу судить!
Для Франції добра, Королю, треба жить!
О, не нам волю Божу судить,
Для Франції добра, Королю, треба жить,
Треба жити.

Не нам, о не нам волю Божу судить!

(Король виходить, за ним інші, також Графіння. Біля дверей затримується і, коли всі вийшли — витягає схований кинджал).

ГРАФИНЯ

(З кинджалом). (Арія).

Королю!
Ти, або твоя чужинка
З оцим кинджалом стане під вінець!
(З люттю).

Була б я Франції найперша жінка,
Якби не Анна — проклята чужинка!
Я не боюсь Страшного Суду,
Яким нас Рим лякає!
З розпуки плакати не буду!
Я помстою палаю!
Я не боюсь Страшного Суду,
Я не боюся Короля!
Усе я виведу на люди...
Хай всіх нас прокляне земля!
На цей кинджал я присягаю —
На мою кривду і любов:
Трон, або помста! — присягаюсь! —
Трон, або кров —
Анни кров!

ЗАСЛОНА

(Кінець 1-ої Дії).

П ДІЯ

1-ША ВІДСЛОНА

Двірець-палата князя Ярослава Мудрого у Вишгороді біля Києва. Князь із дружиною і догкою — на веранді. Внизу — великий сад. На галявині саду — велика група дружинників, які піснями вітають князя і його родину.

ДРУЖИННИКИ

(Прославний хор).

Гей, відчиняйте ворота граду,
Йде до нас щастя, йде до нас радість,
Гей, відчиняйте,
В дзвони заграйте,
Славте Христа!

Щоби ми вічно з сонцем дружили,
Щоби іміли соняшні крила,
Щоби киянам сили погані
Впали до ніг!

Вже відчинили Златая Врата,
Дзвони звістили світлеє свято.
Йде Ярослава
Дружина-слава,
З нею сам князь!

Слава, слава сонцю красному!
Слава, слава князю мудрому!
Слава!

(Бадьоро).

Гей, ковалю, куй меча,
Викарбовуй мідею,
Вийде Київ зустрічатъ
Князя із побідою!
Слава князю мужньому,
Слава князю мудрому!
Вийде Київ зустрічатъ
Князя із побідою!
Кров за кров і месть за месть!
Встане над загравами
Бойовій дружині честь,

А князеві — слава!
Слава князю мужньому,
Слава князю мудрому!
Вийде Київ зустрічатъ
Князя із побідою!

Слава, слава князеві,
Слава, слава доброму,
Слава хороброму,
Слава, слава, слава!

(Дружинники поволі виходять).

КНЯЗЬ ЯРОСЛАВ МУДРИЙ

Анночко-донечко,
Вісткою важливою
Хочу поділитися з тобою
Й матір'ю твоєю —
Іриною моєю:

Із неблизького світу —
Із Франції посли у Київ прибули
Від короля.
Прийшли руки просити
Твоїї, Анно!

АННА

О. Боже мій!
Я не знаходжу слів!..
А як же із Ігорем буде?
Він візьме це за зло!..

КНЯЗЬ

Твоїм він не був,
І мови про шлюб не було!

(Арія).

Над Києвом Господня благодать
Простерлася.
Засіяти наш край розумними думками
Хотів би я,
І рай земний залишити синам!
Русь крила міцні розпростерла
В Європи далекі краї,
Щоб орди зі сходу не зжерли

Того, що лишили батьки нам твої й мої!
Та все ж нам обрив треба нових,
Нових нам потрібно споріднень і меж!..

Жде, Анно, Франція тебе,
Дім славних королів!
Хай завдяки тобі
Зрідняться дві столиці:
Київ і Париж!

АННА

О, так, я згоджуюсь...
Я хочу до княжого слова пристати...

КНЯЗЬ

Завжди пишавсь я
Анною своєю,
І знав, що рішиш мудро
У важливу мить...
Графиню із посольства —
Луїз Монморансі —
Я зараз повідомлю,
Що Генріху нема відмови на Русі!..
Нехай же Бог тебе благословить!
Будь щасна, дочко!
(Князь і дружина цілують Анну, виходять).

АННА

(Арія)

Я мов у снах, жила передчуттям,
Що не з боярином, не з Ігорем судилось...
Тому так мало з ним я говорила...
О, маяли якісь небесні крила
Понад моїм життям!..

Лиш Боже сонце знає власний шлях,
Летить, летить поміж зірками...
А ми, як ті хмарики в небесах,
Непогамовно кидані вітрами,
Не знаємо, чи мертвим сном,
Чи урожайними дощами
Прикрасимо своє життя?
А чи себе змарнуєм безпуття
І сліду не залишиться за нами?!.

(Задумано)

Сумуватиму я за своєю землею:
Стольний город...
Батьки...
Україна! —
Батьківщина моя!..

Для України —
Для Батьківщини

Віддаю себе
Чужій стороні!
Хай шлюбом з Генріхом
Зрідниться Франція
Із Руською землею!
О, Руська земле —
Прощай!..

(На веранду швидко входить боярин Ігор Русиз).

ІГОР

Я знаю вже про все!
Невже це правда, Анно?!..

АННА

Так, так, боярине,
Пробач і зрозумій.

ІГОР

Не їдь у землю невідому,
Мене не покидай!..

АННА

Ігоре,
Не забувай,
Що із князівського я дому!
Обов'язкам коритися я мушу!

ІГОР

Для тебе я віддав би серце й душу,
А ти — смієшся наді мною!..

АННА

Ти стрінешся з другою
І знайдеш щастя у житті!

ІГОР

(Арія)

Я від дитинства тебе знав,
І хоч твою байдужість відчував, —
Всім серцем тебе я покохав,
Гарячим серцем воїна і мужа!
Я від дитинства тебе знав...
Дружили ми,
А потім і любов,
Любов,
Любов прийшла до мене!
Всім серцем я князівну покохав!..
Відважним у походах княжих був,
Не шкодував ворожої я крові...
Здавалося, усе здобув!
Усе —

Крім твоєї любови!
О, Анно,
Анночко!
Молю тебе:
Не покидай мене!

(Через сад проходить графиня Люїз Монморансі. Погувши голоси — ховається за кущем, прислухається).

(Дует Анни — Ігоря)

АННА

Нас не єднало й не єднає нас ніщо,
Крім дружби!
Боярине, і в мене в серці жаль...
Та є обов'язки, величніші від мене!
Я Генріха від нині наречена!
Забудь мене! Забудь мене!..

ІГОР

Я мріяв, що руки князівни
Я достоїн,
Надіявсь я, що серце ти прихилиш!
Хотів ще раз тобі сказати:
Мила! —
Та Генріх роз'єднав нас!
Будь проклятий цей час!
Будь проклятий цей час!

(Анна швидко виходить. Графиня йде з-за куща до боярина Ігоря).

ГРАФИНЯ

Я чула все, про все вже знаю!
І швидко знатимуть усі!

ІГОР

Графиня! Ви??!
Посол із Франції??
Люїз Монморансі?!

ГРАФИНЯ

(Лукаво).

Аж соромно, що я з посольства, друже...
Але не можу я спокійно приглядатись,
Як Генріх викрадає
Красу Руси — і дівчину твою!..

ІГОР

Я короля заб'ю,
Як тільки стріну!..

ГРАФИНЯ

Стрінеш, друже,
Коли ти справді будеш мужем,

То й Анну матимеш!
(Витягає кинджал).
Візьми оцей кинджал.
З посольством у Париж
Поїдеш ти, —
Я вже про все подбаю!
Лиш присягни хрестом!
(Боярин бере зброю).

(Дует).

ГРАФИНЯ

Я досягла свого
В другім кінці землі!
Я досягла свого —
Помщусь на королі!
Помщусь я іншими руками,
Але таки дійду до влади!
Трон, або кров!
Трон, або кров! —
Королю, вибирай!

ІГОР

Пече мене вогонь!
Терпіти вже доволі!
Я досягну свого —
Помщусь на королі!
Тоді вже, Анно, поміж нами
Ніхто не стане на заваді!
Здобуду Анночки любов!
Здобуду Анночки любов!
Здобуду я свій рай!
Королю — вибирай!

ЗАСЛОНА

(Кінець 1-ої відслони)

2-ГА ВІДСЛОНА

Вишгород, біля Києва, який видко крізь вікна великої гостинної кімнати князівни Анни, у двірці-палаті кн. Ярослава Мудрого.

(Анна в отоженні багатьох подружок — молодих бояринь і двірських пань; у більшості в руках — шитво).

ХОР БОЯРИНЬ

Зірко наша золота,
Дай, Боже, дай!
Ой, медовії уста,
Анно, вітай!
Корони нашої перлино,
Найдраща квітко України,
Анно, вітай,
Князівно, вітай!

Скільки в світі є роси,
Дай, Боже, дай!
Стільки в тебе є краси,
Анно, вітай!
Корони нашої перлино,
Найкраща квітко України,
Анно, вітай,
Князівно, вітай!

АННА

Боярині, подружки милі!
Як люблю з вами побувати,
Як люблю з вами заспівати,
Мої голубки сизокрилі!
Чи пам'ятаєте,
Як ми разом росли-виростали,
Як разом вчилися і пустували,
Як про кохання мріючи, пісень співали?..
Чи пам'ятаєте оцею?

ПІСНЯ КНЯЗІВНИ АННИ

За рікою Сулою дикий лебідь ячить...
Зірка впала стрілою...
Сумно так вночі...
Я сумую...

Вишивала квітками я сорочку твою,
Але хто ти, незнаний?
У яким краю,
Орле милий?..

Дикі гуси край хати пролетіли в світи...
Моя доля — чекати,
А твоя — знайти!
Я чекаю!..

ХОР БОЯРИНЬ-ПОДРУЖОК

(„Веснівка”)

Ой, устав туман —
То весна!
Ой, парує лан —
То весна!

Веде сонце за рученьку,
Злото сіє, ненько, ченько,
То ж весна іде!

Гей, візьму-візьму
Зерна я,
Повну пелену
Зерна я
І з весною вийду в поле,
Сійну рясно, щоб соколом,
Щоб соколом урожай шумів!

(БАЛЕТНА КАРТИНА „Танок дівчат”)

АННА

Спасибі, рідні!..
Час прийшов сказати
Новину, для якої я росла;
Посольство з Франції
Прийшло мене прохати
За короля віддатися!..

БОЯРИНІ

За короля?!

АННА

Хто з вас бажає їхати зі мною
В почоті руським спільно у Париж?

БОЯРИНІ

Я, я і я!.. І я!..
Ми всі!
(Всі довкола Анни, вітають, цілують).

ВІТАЛЬНИЙ ХОР

(Із сопрановим сольо).

Вітаєм зіроньку, вітаєм,
Князівну Анну прославляєм!
Нехай же славиться,
Славиться тобою
Велика русичів земля!

Нехай же у французьким краї,
Хай зірка київська засяє!
Нехай же славиться,
Славиться тобою
Велика русичів земля!

Нехай для князя Ярослава
В чужих краях зростає слава!
Нехай же славиться,
Славиться красою
Великих русичів земля!

(Входить Прислуга).

ПРИСЛУГА

Графиня Де Монморансі!..
Чи зволите, князівно, прийняти?

АННА

Попроси.

(Прислуга виходить)

(Входить Графиня, низько вклоняється князівні).

ГРАФИНЯ

Поклін князівні й вам усім!

АННА

Вітаєм вас усі!

ГРАФИНЯ

Князівно,
Першою з французів
Я хочу вас обняти
І поздоровити!

(Анна підводить Графиню з колін).

АННА

Встаньте, Графине, з колін...
Дяка тобі за поклін!
Вітає Русь усякого, хто має
У серці Господа
І добрий чин в умі!

ГРАФИНЯ

Так обійми ж,
Майбутня королево, обійми,
І дружба хай між нами не згасає!

Люба князівно,
Щоб подружились ми,
Щоб дружба засяла між нами назавжди...

АННА

Прошу, скажи...

ГРАФИНЯ

Ігоря Русича я покохала
З цілої душі!
Дозволь, щоб він в почоті...

АННА

З нами пішов?

ГРАФИНЯ

Може в дорозі, може в турботі —
В нім спалахне любов!

АННА

Гаразд, Графине,
Сповню твоє прохання
І поможу в твоїм коханні...

ГРАФИНЯ

Візьми ж боярина
Для мене
У Париж!

АННА

Так, рішено:
Поїде він з тобою,
Поїде він з тобою.
А тепер — з нами веселися!

(Молоді боярині, придвірні дівгата розпоганають веселі хори).

ГРАФИНЯ

(Збоку).
Своє я осягнула!..
Свого я досягла!..

ХОР — *(Народня).*

Тут була, там була
Перепілочка,
Тут була, там була
Невеличенька,
А в перепілочки
Та голівка болить,
Та й хочеться
Веселитися!

ХОР *(2-га народня)*

Ой, не рости, кропе,
Ой, не рости, кропе,
Високо та й у городі,
Високо та й у городі,
Ой походи коло хати!..

Ой, не ходи, старий,
Ой, не ходи, старий,
Коло моїх ворітечок,
Коло моїх ворітечок!

Я того старого,
Я того старого
Не любила,

Од роду не любила.
По його слідочку,
По його слідочку
Покотила,
Каменем покотила!

Ой, походи, молоденький,
Ой, походи, молоденький,
Коло хати, коло моєї хати!
Я до того да молодого,
Я до того да молодого —
Од роду полюбила.
Полюбила!

ХОР (*3-тя народня*)

(*Анна заспівує*).

Король в город заглядає,

Король дівчат вибирає,
Король!
А вже козла вбито —
Король!
Черевички пшито —
Король!

Панчішки шовксі —
Король!
Черевички козлові —
Король!

А в короля —

Жінки нема!

Треба ж його шанувать

І по сім раз цілувать!

Треба ж його шанувать

І по сім раз цілувать!..

Ха-ха-ха-ха-ха!..

(*Збуджений, радісний сміх*).

ЗАСЛОНА

(*Кінець II дії*)

ІІІ ДІЯ

1-ша ВІДСЛОНА

Франція XI сторіччя. Париж. У палаці короля Генріха I (Як і в 1-ій дії).

КОРОЛЬ

(Молиться на самоті).

О, Господи, словом молюсь я Твоїм,
Візьми під покров цю державу.
Обителлю слави Своєї
Зроби, о зроби Своім домом цей дім!

(На колінах).

О, Господи — Франція молиться тут:
Даруй нам нову королеву;
Під знаком гербовним лілеї —
Хай згода і щастя отут зацвітуть!

О, Господи — молитесь тут увесь край:
За Київську Анну — дочку Ярослава;
Для множення слави Твоїї —
Наслідника трону нам, Боже, подай!

(Під гас молитви короля увійшла Графиня. Спинилась, гекає. Король інстинктивно оглянувся, встав).

КОРОЛЬ

Луїз!..
Коли ти увійшла?

ГРАФИНЯ

Пробач, мій Генріху,
Як і завжди — невчасно...

КОРОЛЬ

Забудь про Генріха.

ГРАФИНЯ

Вибач, мій королю ясний,
Не вірила, що зможу — а змогла!
Та ще й радію вибором твоїм:
Князівна Анна — наче скарб у дім...

КОРОЛЬ

(Щиро).

Спасибі, Графине, за щирий привіт,
За все, що зробила!
Читав я твій звіт.

ГРАФИНЯ

Чи Анну кликати?

КОРОЛЬ

Не кликати — прохати.
З Парижу скоро виїдем усі...

ГРАФИНЯ

До Реймсу?

КОРОЛЬ

Так, до Реймсу...

Люїз,
Я хочу попрощатись
Раз і назавжди.
Так, назавжди...
Я дякую за те, що проминуло...
Не нарікай, що розминулись ми. —
Були вже й так розмови між людьми!..
Кузинко, вчасно схаменулись ми
І вчасно про минуле
Ми
За-бу-ли!

(Розлюжена Графиня, швидко вклонившись — виходить).

(З'являється князівна Анна).

АННА

Королю мій!..

КОРОЛЬ

Князівно Анно — люба наречено!..

(Підводить її до крісла).

Сядь, Анно, і послухай,
І розповідь мою —
Прийми, неначе сповідь:

(Арія).

Відколи удівцем я став —
Багато справді пережив,
У боротьбі провів літа,
Але за щастям я тужив: —
Знайдім його в родині,
Для нашої країни,
Щоб Всемогутній нас благословив!

Щоб бути справжніми людьми —
Ще довго треба нам рости.
Але для цього, люба, ми
Ходимо спільно до мети —
Для нашої родини,
Для нашої країни,
Прямуймо, Анно, гідно, я і ти.

Відколи у Парижі ти —
В моє життя прийшла весна;
Ми будем трон цей берегти,
Моя князівно чарівна! —
У нашій, у родині,
Для нашої країни —
Щасливі будьмо так, як нині!..
(Король підійшов до Анни).

АННА

(Арія)

Єсть усе в мого батька країні —
На три моря розкинулась Русь.
І для будь-кого я України
Не покинула б, друже, клянусь!

Лишала Київ я — свій рідний дім —
З тривогою і болем залишала...
Я звикла в нім,
У нім я виростала...

Я батькові слово дала,
Що для Франції житиму я;
Тоді ще не знала, чи зла,
Чи добра мене жде судьба?

Мій королю, і завтра — мій муже,
Я в Париж прибула назавжди,
І, пізнавши тебе, любий друже,
Я — щаслива, прибувши сюди!
Я щаслива, мій друже, мій муже,
Залишитися тут назавжди, назавжди!

(Король цілує і обіймає Анну).

КОРОЛЬ і АННА

(Дует).

Зійшлися ми у добрий час, —
Хай Бог благословить,
Навік нехай єднає нас
Оця щаслива мить!

Хай наші повняться серця
І радістю, й добром,
Хай буде дружба без кінця
Між Сеною й Дніпром!

Подбаєм спільно про закон,
Без воєн і пригод...
Щасливий королівський трон —
Щасливий і народ!

Щасливий королівський трон —
Щасливий і народ!

ЗАСЛОНА

(Кінець 1-ої відслони)

2-га ВІДСЛОНА

Франція XI ст. Місто Реймс. Площа перед церквою, де вранці відбудеться вінчання Генріха I з Анною. До головного входу в церкву, яка стоїть високо, провадять стрімкі широкі сходи.

(Ще досить темно. Смолоскипи освітлюють сходи до церкви. На площу прокрадається боярин Ігор).

БОЯРИН ІГОР

(Арія)

Що діяти? — не знаю сам!..
Такі чудові небеса,
Країна ця така чудова...
А я, осліплий від любови,
Не знаю сам, що й робить...
Покинув я Вітчизни береги,
Для тебе, Анно, все покинув...
Любив тебе й люблю,
І буду — до загину!..

Ти немов квітка,
Мов квітка запашна,
Яку мені зірвати годі...
Моя жадана, єдина,
Анна-перлина!

Ти немов зірка,
Що в небі сяє,
То мерехтить,
То раптом зникає...
Моя бажана,
Анна-кохана!

У сні і наяву
Стоїш переді мною
Веселкою живою...
О, богорівна
Анна-князівна!

А де ж Графиня?...
Тут призначила стрічу...
Що то за жінка?
Дивиться у вічі,
Мов янгол той —
А простяга кинджал!...

(На площу, оглядаючись на всі боки, входить Графиня).

ГРАФИНЯ

Друже-Боярине,
Час настає:
Хай тут мужчина
Негідника вб'є!

БОЯРИН

Графине, щиро мовлю:
Сам не знаю,
Чом короля я лихословлю...

ГРАФИНЯ

(Ведуги Боярина сходами вгору).
Забув про Анну? —
За неї борись,
За неї змагайсь,
За щастя, за своє!

БОЯРИН

(Рішуче).
Суперника я знищу!

ГРАФИНЯ

(На сходах вгорі, з Боярином).
Дивись: тут стане Анна,

Король стоятиме оттам,
Ти — тут,
І пімстою святою
Хай твій кинджал засяє!
Затям присягу!
Коли її зламаєш,
Я розповім, що ти пробрався
До короля у двір,
Щоб тут стрічатись
Із Анною своєю! —
Затям присягу!
Хтось іде...

(Графиня і Боярин розходяться, зникають. Поступово погинає світати. Приходять робітники, прикрашують церкву і площу, кладуть гервону доріжку на сходи до церкви. Тим часом, на площу входять високий худий Мінестрель-француз і низький товстун — Скоморох-русиз).

СКОМОРОХ (1) і МІНЕСТРЕЛЬ (2)

(Жартівлива пісня).

1. Ти Мінестрель,
Я Скоморох...
2. Ти ах-ах-ах!..
1. Я — ох-ох-ох!...
2. Ти геть осліп,
1. А я — оглух,
2. Ти — для очей,
1. А ти — для вух!...

(Вдають, ніби ведуть один одного).

1. І ти, як я,
2. І я, як ти...

(Разом 1 і 2).

Такої пари
Не знайти!..
Стягло обом
Живіт украй,
А люди кажуть:
Розважай!..

(Наближаються до центру площі, до робітників, які заслухались).

(Разом 1 і 2).

Ти Мінестрель,
Ти — Скоморох,
Звела нас доленька
Удвох!...

(Відходять).

(Входить французьке духовенство, знать, військові — займають ЛІВЕ КРИЛО сходів до церкви. Між ними — Графиня Люїз Монморансі).

ФРАНЦУЗЬКИЙ ХОР

(Під перегук дзвонів).

Вже надійшов славетний день,
День радості і день пісень,
День Анни надійшов до нас —
Подяка їй у добрий час!
Корона Франції жива —
Вів ле Руа!
Вів ле Руа!

(Входить делегація від князя Ярослава Мудрого — займає ПРАВЕ КРИЛО сходів. Між ними — Боярин Ігор, який згодом поволі просувається ближче до вказаного Графинєю місця).

КИЇВСЬКИЙ ХОР

(Двізі).

Славну пару прославляєм,
Нарід Франції вітаєм! —
Ми від князя з України,
З-над блакитного Дніпра:
Анні й Генріху бажаєм
Миру, щастя і добра!

((Надходить ВЕСІЛЬНА ПРОЦЕСІЯ: король Генріх I, князівна Анна Ярославна, за ними Кардинал, двірські дами, знать)).

ПЕРЕГУК ХОРИВ

(Ліве крило, потім — праве).

Л. — Прийміть, королю, наш привіт!
П. — Прийміть, королю, наш привіт!
Л. — Хай Бог обох благословить!
П. — Хай Бог обох благословить!

(Король, кн. Анна й інші поволі підіймаються сходами вгору, спиняються на спец. площадці перед дверима церкви).

КИЇВСЬКИЙ і ФРАНЦУЗЬКИЙ ХОРИ

(Спільно).

Генріха й Анну всі вітаєм,
Генріха й Анну — величаєм!
Прийміть, королю, наш привіт —
Хай Бог обох благословить!
Хай Бог обох благословить!
Хай Бог обох благословить!

(Нарезані й достойники перед відгиненими дверима темної в середині церкви, в якій видно лише легке хитання свіжок. Король і кн. Анна сідають у приготовані для них крісла. На кріслі Генріха I — французький герб, (на кріслі Анни — Тризуб)).

КОРОЛЬ

(Встав із крісла, підняв руку).

Французи!..

Гості милі з-над Дніпра!

Прийшла ця сподівана пора:

Господь судив дружину нам преславну —
Князівну Анну Ярославну!

ХОРИ

Віват! Віват!

Слава!

КОРОЛЬ

Князівно Анно,
Заки станеш ти
Дружиною моєю, —
Ось крісло короля
З гербом Лілеї —
Займи ж його,
Красуне степова!

(Король і кн. Анна обмінюються місцями-кріслами. Духовні підносять над ними хоруговки, а в той час на крилах — перегукуються Хори).

ХОРИ

Віват! Віват!

Слава! Слава! Слава, слава, слава!

Віват!

Слава!

(Над королівською парою підіймають хреста і корогви).

КАРДИНАЛ

Королю Франції,
Чи ти готовий
З любови взяти
За дружину
Анну Київ... —

БОЯРИН ІГОР

(Кидається в напрямі до Короля, з кинджалом у правий).

Ніколи!

Ніколи Анна

Не буде твоєю!!!

(Князівна Анна вихиляється вперед і захищає Короля своїм тілом. Боярин Ігор завмер з піднятим кинджалом. Кілька вояків кинулись на Боярина, і після короткої боротьби, схопили його. Загальне замішання. Графиня на мить затулила лице долонями, потім просувається ближче до Короля. Боярина Ігоря підводять до Короля).

КОРОЛЬ

Хто ти, безумче?!
Скажи, хай чують всі!

(Вояк показує Королеві відібраний кинджал).

Що?!
Мій кинджал?..
Це той,
Що узяла Монморансі!..
Сюди Графиню!

(Військові підводять Графиню).

ГРАФИНЯ

Так, я знаю,
Знаю цей кинджал:
У Києві його
Украв у мене
Руський Боярин!..

БОЯРИН

(Погувши неправду, Ігор відштовхує від себе варту, став на коліна перед Королем).

Королю, слухай:
Любив я Анну ще з юних літ...
Та знаю від Графині,
Що Анну
Послали сюди — проти волі!

АННА

Ні! Це неправда!
Я сама пішла!
Але мені Графиня повіла
Ще в Києві, що закохалась щиро
в Боярина...
І взяти попрохала
Його сюди.

БОЯРИН

Я був готов
Забути всі турботи —
Та у французькому почоті
Графиню
В Києві я стрів...

ГРАФИНЯ

І закохавсь,
І закохався в мене!..

БОЯРИН

Ні, ні! —
Мене умовила Графиня,
Що Анна зроду не покине мене,
Коли... коли...

КОРОЛЬ

Кажі!

ГРАФИНЯ

Прокляття!

БОЯРИН

Коли тебе, Королю, я уб'ю!
Кинджал утиснула у руку, у мою
І клятви домоглась! —
Будь проклята вона!!!

ГРАФИНЯ

(Арія)

Яка ганьба!
Пропало все, пропало!
У грі завжди хтось програє —
Так, я програла,
І не корона увінчала
Чоло моє,
А ганьба!
Радій, радій же моїм горем,
Королю мій;
Яка страшна,
Яка страшна моя судьба!

Життя стелилось перед нами
Весняними квітками:
Коханкою ти називав,
Корону обіцяв,
Та ось — довів мене до смерти!
А так недавно ще
Здавалось, усе
Пливе спокійно і безжурно...
Здавалося, безбурно
Молодість мине моя
І я, немов дитя,
Пройду своє життя
Невинно...

Та влади забажалося!
До трону прямувала...
Програла трон —
Програла і себе,
Програла я усе, що мала...
Твій трон хотіла повалити,
Але сама упала...
Прокляття вам усім!

(В знеможі, в розпуці й каятті Графиня падає на коліна).

КОРОЛЬ

Скарайте їх обох!
Смерти їм!

АННА

Не вбивайте!

Мій королю,
В цю важливу мить
Тебе я прохаю:
Не вбивай, не вбивай!
Прожени їх обох із Краю,
І Господь нас благословить!
Мого серця й життя владар:
О, зроби мені цей шлюбний дар!

Я виросла на Руському Праві:
Нема смертного присуду
У нашої Державі!
Хай смерти не бачу,
Зумій їм пробачить, —
Не вбивай!

КАРДИНАЛ

Генріху!
Анна захистила своїм тілом
Тебе — Франції Короля!.. —
Вшануй її прохання,
І хай прославиться оця земля!

КОРОЛЬ

Хай буде так.
Спасибі, Анно!
Пустіть їх геть!

(Вояки виводять Графиню й Ігоря, які, низько вклонившись Королеві, швидко зчезають).

ХОР

(Дівці).

А нині з Богом довершім
Прихід краси у королівський дім,
Прихід краси,
Прихід добра —
У славній Анні

З-над Дніпра!

Тепер наш Королівський Рід
Житиме з Богом на сто літ!
Хай буде мир, хай буде лад!
Преславній парі:
Слава! Слава!
Віват!

АННА

(Кінцева арія).

Народе Франції і скоро — мій народе!
Рішив так Бог і судьба моя,
Щоб дружиною я стала
Франції Короля!
Моїй новій батьківщині
Всім серцем служитиму віднині —
Я дбатиму про щастя Короля,
Про добро народу,
Про мир з усіма, з сусідами згоду,
Для всіх справедливість,
Хто французького роду...

А ти, далекий Руський Краю —
Моїх батьків і дідів преславних,
Тебе над усе кохаю!
Як довго жити буду —
Тебе ніколи не забуду!
О, Краю, де я родилась і росла,
Де молодість щасливу прожила, —
В моєму серці ти,
Як мрія, житимеш завжди...
Далека, чарівна, єдина,
Рідна моя —
Україна!..

(Король подає руку Анні, обоє повертаються лицем до Кардинала, який продовжує перервану раніше церемонію вінгання. Всі присутні в пошані схиляють голови, стають на коліна. Анну коронують. Заслона поволі опускається).

ЗАСЛОНА

Кінець опери.

Лібретто до опери „Анна Ярославна” (перший проєкт назви „Анна Регіна”), із сюжетними вказівками композитора Антона Рудницького, було написане у Вашингтоні в 1966 р. і закінчене в Нью Йорку в 1967 р.

Загальне технічне керівництво: Анатоль Домарацький.
Складач: Я. Сидоряк. Верстальник: Володимир Калинов-
ський. Друк: Роман Падковський. Наклад: 5 000 примір-
ників. Друковано в друкарні „Свобода”, 81-83 Гренд вул.,
Джерзі Ситі, Н. Дж., ЗСА. 1969 р.

UKRAINIAN PROFESSIONAL
SOCIETY OF OHIO

Dear Friends:

On Friday, November 28, 1969, The Ukrainian National Association is sponsoring an opera entitled "ANNA YAROSLAVNA". As active members of The Ukrainian Community of Greater Cleveland and enthusiastic supporters of Ukrainian culture, you would not want to miss this opportunity to hear this performance.

The enclosed patron tickets at \$10.00 each entitle you to:

1. The best seats in the house for the performance at Parma High School auditorium.
2. A reception with the stars at St. Josaphat's High School after the performance. Refreshments will be served.

Should you want additional tickets, please contact:

Mr. Mike Molesky	481-4597
Mr. Taras Szmagala	842-2699

Use the enclosed addressed envelope to return your check and any unused tickets. Make checks payable to, U.N.A. Greater Cleveland Opera Fund. These should be returned no later than Friday, November 21, 1969.

Very truly yours,

UKRAINIAN PROFESSIONAL
SOCIETY OF OHIO

Taras W. Zenczak
Chairman and President

TWZ:pam

Enclosure

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

on the occasion of its 75th jubilee anniversary

presents

THE NEW AND ORIGINAL OPERA

ANNA YAROSLAVNA

By Antin Rudnytsky

Libretto by Leonid Poltava

PREMIERE PERFORMANCE:

Friday, November 28, 1969, at 8:00 p.m.

at Parma High School Auditorium

West 54th Street and Longwood Avenue

Cleveland, Ohio

Opera in 3 acts on the relations between Ukraine-Rus' and France
in the eleventh century.

Conductor: ANTIN RUDNYTSKY

Cast (in order of appearance):

• LEO REYNAROVYCH	• MARTA KOKOLSKA
• ALICIA ANDREADIS	• IVAN HOSCH
• GEORGE BOHACHEVSKY	• EUGENIA WASYLENKO
• PETRO ZACHARCHUK	• ORYSIA HEWKO
- "KOBZAR" CHORUS and SYMPHONY ORCHESTRA
  - Assistant Stage Director — ZENON CHAIKIVSKY
  - Musical preparation of the Chorus — ROKSOLANA HARASYMOWYCH
  - Choreography — ROMA PRYMA-BOCHACHEVSKY
  - Costumes — ROSALIA KOHUT and MARIA SOKIL-RUDNYTSKY
  - Set Decorations — VASYL DOROSHENKO
  - Sponsor: UNA DISTRICT COMMITTEE OF CLEVELAND, Ohio

A CAST OF OVER 120 PERFORMERS

Tickets, priced at \$6.00, \$5.00, \$4.00 and \$3.00, may be obtained
from local UNA Branch Secretaries.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

У 75-РІЧЧЯ СВОЄЇ СЛУЖБИ НАРОДОВІ

презентує

ПРЕМ'ЄРУ НОВОЇ ОПЕРИ

Антон Рудницького, лібретто Леоніда Поптави

АННА ЯРОСЛАВНА

що відбудеться

у п'ятницю, 28-го листопада 1969 року

о год. 8-й вечора

у Parma High School Auditorium

при West 54th Street & Longwood Avenue

у Клівленді, Огайо

Опера на 3 дії і 5 відслон із взаємин України-Руси та Франції в XI ст.

Диригент — АНТІН РУДНИЦЬКИЙ

Головні ролі виконують (у порядку виступу) :

• ЛЕВ РЕЙНАРОВИЧ	• МАРТА КОКОЛЬСЬКА
• ГАЛИНА АНДРЕАДІС	• ІВАН ГОШ
• ЮРІЙ БОГАЧЕВСЬКИЙ	• ЄВГЕНІЯ ВАСИЛЕНКО
• ПЕТРО ЗАХАРЧУК	• ОРИСЯ ГЕВКО
-
- УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „КОБЗАР” і СИМФОНІЧНА ОРКЕСТРА
  - Помічник режисера — ЗЕНОН ЧАЙКІВСЬКИЙ
  - Музична підготовка хору — РОКСОЛЯНА ГАРАСИМОВИЧ
  - Хореографія — РОМА ПРИЙМА-БОГАЧЕВСЬКА і її ШКОЛА
  - Костюми — РОЗАЛІЯ КОГУТ і МАРІЯ СОКІЛ-РУДНИЦЬКА
  - Оформлення сцени — ВАСИЛЬ ДОРОШЕНКО
  - Адмініструє: ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНС у КЛІВЛЕНДІ

В ОПЕРІ БЕРЕ УЧАСТЬ ПОНАД 120 ВИКОНАВЦІВ

Білету в ціні: \$6.00, \$5.00, \$4.00 і \$3.00 можна набувати у передпродажу в місцевих секретарів Відділів УНСоюзу.

